

Avrupa'ya dönersek ölürüz diye bir röportaj okudum, Profesör Teoman Duralı'yla yapılmış.

Avrupa'ya dönersek neden öleceğimizi, İran'ın kapıları her şeye kapatmak dışında nasıl olup da *kendine has bir yol* çizdiğini, Rusya'nın nasıl bir alternatif olabileceğini anlamadım.

Anladığım şu oldu: Tarih pek çokları için faydadan çok zarar demek. Düşünceyi öldüren, yalınkat sloganları *tarihte de böyle oldu* deyince yutturabildiğiniz, durumların arasındaki farkı anlamayanlar için hep tekrerrürden ibaret kalan bir *ilim*.

Röportaj sonunda gayet tanıdık, *Avrupa'nın ilmini alalım, adetlerini almayalım* noktasına çıkıyor. *Kuantum Fizikçisi varsa gitsin öğrensin, herkes gitmesin Avrupa'ya diyor* mesela.

Olur.

Dünyanın aldığı sosyal şekli, benim bu röportajı okumamı ve sizin de bu yazıyı okumanızı sağlayan Internet'i, Nükleer, biyolojik ve sosyal silahları, Bağımsız Yapay Zeka'yı, global sermayenin sınırları eritmesini falan hesaba katmadan *tarih* okumak, bunlardan bir fayda devşirmek... Devşirdiğini sanmak. O fikirle *Rusya'ya dönelim, Avrupa'ya dil çıkaralım, Amerika'ya nanik yapalım* demek.

Günlük siyasetin koridorlarında herkesle yakınlaşıp uzaklabilirsiniz ama basit bir kaide vardır, *uzaktaki düşman yakındaki düşmandan yeğdir*. Bizim son dönemdeki asıl sıkıntımız uzaktaki düşmanın artık yakındaki düşmanlarımızla uğraşmak istemeyişi ama bizim bunu nereye kadar bir denge siyaseti haline getirebileceğimiz muamma. Üç kişiyle dans etmeye çalışanın ayakkabısının sağlam olması gerekir, bizimki azıcık zorlasan patlayacak cinsten.

Tarihi severim, bir yerde *Atalar adına* konuşmaya imkan sağlar. *Tarihçiyim* deyince bu memlekette *sükresi* çok iyi. Zamanımızın en az bulunan ve en değerli materyallerinden birini, *büyük hikayeyi* sunuyor tarih bize. Bu güzel. Amerikalılar mesela yapay bir takım kahramanlıklar oluşturmak zorunda, bizde zaten var o, 600 senelik Osmanlı tarihinde çok.

Ancak derdimiz bu tarihin bizi hep geriye bakan bir millet yapması. *İngilizler zamanında şunu yapmıştı, Ruslar şöyle yapmıştı, şimdi yine öyle yapacaklar, Araplarla şöyleydik, şimdi böyleyiz* diye giden bir hikaye anlatma sanatı. Kimsenin oturup ileriye dönük bir fikir geliştirdiği yok, tarih sermayemiz çok nasılsa, oradan az bilinen bir hikayeyi anlatırsan *fikir* üretmiş oluyorsun.

Onun varacağı yer de, sansürden geçebilmiş kitapların ortalama 200-500 (adet) baskı yapabildiği İran'ı övmek oluyor.

Tarihe bakacaksak en iyi yol şudur: Biz de diğerlerinin geçtiği yollardan geçeceğiz. Türkiye'deki sosyal dönüşüm de, bir şekilde onlara benzeyecek. Dini düşünce onlarda nasıl zayıfladıysa, bizde de zayıflayacak. Milliyetçilik nasıl zayıfladıysa, bizde de zayıflayacak. Türkiye onlardan öz itibarıyla farklı değil,

özel durumları var, Kürtler milliyetçiliğe, tembel jakobenler dinî düşünceye itiyor ama bunların da bir yere götürmeyeceğini bir safhada anlayacağız.

İran da bir gün anlayacak. Rusya da anlayacak. Onlar da *Avrupa'ya dönmüş* olacak o zaman. Çünkü mevzu Avrupa değil, birey ve onun akli. *Batı'dan kaçalım* diyenler, bireyden korktukları için bunu söylüyor, Batı'nın silahından korktukları için değil. Çünkü birey soracak, *neden milliyetçi olmam gerekir, Türklerin ulus olmaya hakkı var da, neden Kürtlerin yok?* Bunu cevaplamama ihtimali Avrupa'da yok ama *milliyetçiliğin* cari olduğu yerlerde, *devletimizi zayıflatmamak için* diyebilirsin. *Devletimiz neden milliyetçiliğe muhtaç* diye sormaya fırsatın bile olmaz.

Velakin zaman artık o zaman değil, *sus* deyince susmuyor insanlar, konuşmak için imkanları çok geniş. Konuşmaya konuşmayla karşılık vermek için de, zeminini sağlam oluşturman, ödevini yapmış olman lazım. Ödevini tarih okuyarak yaptığını sanırsan, sınavda sana beklemediğin yerden soru gelince düşüverirsin.